

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

38 An error incidens in operationem, illam jure naturæ, irritet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

bente possessionem Officij, requisitæ; cum longe minus sit, supplere defectum iurisdictionis, quam defectum consensus, & vterque defectus, eodem modo suppleatur in genere Causæ efficientis. Tam enim iurisdictionis, est causa efficiens valoris in actu, quam Consensus in Contractu. Certè, non apparet; cur Respublica, vnum præstare debeat, & non aliud, cum non minus vnum, quam aliud conferat ad bonum commu-

ne, quod ipsa procurare tenetur. Posito autem, quod Respublica, solum propter bonam Populi fidem, actus conualidet, & iurisdictionis defectum etiam in Habente solam possessionem Officij suppleat, quot perturbationes vitantur, & quot perplexitatibus, ac angustijs liberantur Conscientiæ, cum præsertim nullum hinc sequatur inconueniens. Sed de hoc fusius suo loco.

QVAESTIO XXXVIII.

An error incidens in Operationem, illam, iure naturæ, irritet.

CASVS.

TITIVS. Gemmam emit, falsò putans, illam specialem habere virtutem contra morbos oculorum, quam verè non habebat; Eam tamen empturus, etiamsi talem virtutem non habuisset; Et hoc nullà prius adhibitâ diligentia, ad rei veritatem cognoscendam. Quæritur; Vtrum emptio ista, iure naturæ, fuerit valida.

SVMMARIVM.

- 3 Error incidens in emptionem, an tam irritet.
  - 6 Verè non irritat.
  - 7 Non tollit voluntatem absolutam emendi.
  - 8 Error supponitur vincibilis.
  - 9 Non tollit voluntatem emendi rem, quacumque circumstantia posita.
  - 10 Non est circa materiam emptionis, adequatam.
  - 11 Cur, cum errore circa materiam sit valida emptio, & non Matrimonium.
- R. P. Beati Lib. 1.

12 Ignorantia, & error concomitans, dummodo non sint circa materiam adequatam, contractum non vitiant.

RATIONES DVBITANDI.

CAsus hic, à præcedenti differt, primò, quia, ibi error, in Emptore, supponitur antecedens, & dans causam Contractui, hic verò concomitans & incidens in Contractum. Secundò; quia error, ibi supponitur omnino inuincibilis, hic verò vincibilis. Proponitur autem, & vt melius appareat diuersus modus, quo Voluntas, posito vtroque errore,

D d   opera-

operatur; & vt constet, quæ libertas, ad valorem, ex parte actus, requiratur, ac sufficiat.

3 Aliquibus ergo, Emptio videtur non fuisse valida. Ita *Filiuc. tom. 2. tr. 25. c. 6. num. 17.* & *Merolla d. 1. c. 2. d. 21. dif. 5. num. 963.*

4 Primò; Quia, si quis contrahat Matrimonium cum Liâ, putans esse Rachelem, quamvis sit dispositus ad contrahendum cum illâ, etiam si sciret, esse Liam, adhuc Matrimonium illud, est nullum; Sed similem voluntatem habuit Titius in emptione Gemmæ; Vtrobique enim datur ignorantia concomitans circa materiam contractus; Ergo emptio facta à Titio fuit nulla; Ideo enim Matrimonium est nullum, quia, ratione Ignorantiæ concomitantis, non est voluntarium, quamvis non sit inuoluntarium. Sed etiam emptio Gemmæ, propter eandem rationem; non fuit voluntaria, quamvis non fuerit Inuoluntaria. Ergo etiam Emptio Gemmæ fuit nulla.

5 Secundò; Quia, ad hoc, vt Matrimonium sit validum, requiritur expressus Contrahentium consensus, & vt contractus expressè, ac positivè sit voluntarius. Ergo hoc totum requiretur etiam, ad hoc, vt emptio, iure naturæ, sit valida; Non minus enim emptio, est contractus onerosus, quam Matrimonium; Imò, inter hos contractus, nulla videtur esse diuersitas, nisi in hoc, quod materia Matrimonij, est persona Contrahentium; materia verò emptionis; est res quæ emitur. Sicut igitur in Matrimonio, error tollit positivum consensum; ita illud tollit in emptione.

RESOLVTIO.

Respondetur tamen; emptionem factam à Titio, iure naturæ, fuisse validam. Ita *Vasq. 1. 2. d. 13. c. 4. num. 30.* *Molina tom. 2. c. 352. num. 13.* *Sanc. lib. 1. matr. d. 64. num. 6. & d. 65.* *Medina Cod. de restit. quest. 33.* *Syluester v. culpa. quest. 7.* & alij apud istos.

Primò; Quia error, quem Titius habuit, fuit non circa Gemmam, sed circa specialem eius virtutem; Hic autem, non impediuit voluntatem absolutam emendi Gemmam, independenter ab eâ virtute: Potuit ergo Titius, cum eo errore, habere voluntatem absolutam emendi Gemmam, & consequenter emptio Gemmæ esse perfectè voluntaria, ac libera, sicque stando in iure naturæ, valida.

Secundò; Quia error, quem Titius habuit, fuit vincibilis, vt in casu supponitur; Error autem vincibilis, causat voluntarium saltem indirectè. Cum ergo Titius habuerit voluntatem absolutam emendi Gemmam, & vincibiliter errans circa eius virtutem, virtualiter illam emere voluerit etiam sine tali virtute, videtur habuisse voluntatem, ad emptionis valorem sufficientissimam, stando in iure naturæ.

Tertiò; Quia, si Titius explicitè hanc voluntatem habuisset: *Volo emere hanc Gemmam, siue habeat, siue non habeat virtutem contra morbum oculorum;* Emptio fuisset sufficientissimè voluntaria, ac valida; Nihil enim ei deesset ad valorem, sicut nihil deesset ad valorem Matrimonij, si haberet animum contrahendi cum muliere præsentè, quæcunque illa esset; quamvis per errorem putaret, esse Rache-

Rachelem. Sed Titius, similem habuit voluntatem circa Gemmam; Illam enim emere voluit absolute, siue haberet, siue non haberet virtutem contra morbum oculorum; alioquin error non fuisset concomitans, sed antecedens, nec fuisset vincibilis, sed invincibilis. Ergo valida etiam fuit illius emptio, non obstante errore circa eius virtutem; Error enim non impediuit voluntatem, ad eius valorem sufficientem.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

10 AD rationes in contrarium, respondetur; ad primam; Disparitatem esse primò, quia in Matrimonio, error supponitur circa Personam, quæ est materia adæquata Matrimonij; In emptione verò, error supponitur, non circa Gemmam, quæ est emptionis materia, sed solum circa Gemmæ qualitatem, siue circumstantiam aliquam materiæ, siue qua dari potest consensus, & voluntas circa ipsam materiam. Secundò; quia; in Matrimonio, error supponitur invincibilis; in emptione verò vincibilis. Ex utroque autem hoc capite, error circa Personam, reddit Matrimonium non voluntarium; quæ duo, cum non reperiuntur in errore circa Gemmæ virtutem, consequenter error circa illam, non erit sufficiens ad reddendam emptionem Gemmæ non voluntariam, & inuolidam.

11 Ad secundam, respondetur; dari in emptione, potest consensus plenissimè voluntarium circa Gemmam, cum detur eius cognitio, quamuis non detur cognitio virtutis illius; Hic autem con-

sensus, in Matrimonio, dari non potest, cum supponatur, dari errorem circa ipsam Personam, & consequenter deesse cognitionem Personæ ad talem consensum necessariam. Hinc ergo fit, vt emptio cum illo errore potuerit esse valida; Matrimonium verò validum esse non possit; Quia, cum errore circa Personam, dari non potest consensus in illam; sicut cum errore circa Gemmæ virtutem, dari potuit consensus in ipsam Gemmam, eiusque emptionem.

COROLLARIUM.

COLLIGITUR ex dictis; Ignorantiam, siue errorem concomitantem, quamuis sit circa circumstantiam aliquam substantialem contractus, dummodo non sit circa ipsam materiam adæquatam, ac totalem, non tollere valorem illius contractus, quia non impedit consensum sufficientem in ipsum contractum; Quamuis enim circumstantiam illam reddat non voluntariam; hoc tamen non impedit, quin res ipsa possit esse sufficienter, & absolute volita; cum Voluntas, in rem illam adhuc potius tendere possit per actum absolutum, non tendendo in eius circumstantiam, etiam substantialem, sed ab illà quasi præscindendo. Hæc autem voluntas, sufficit ad actus valorem, vt constat ex dictis. Quod si error supponatur vincibilis, tunc neque tollit consensum virtutalem, ac implicitum in ipsam circumstantiam ignoratam. Qui enim vult explicitè aliquid, vult simul implicitè, ac virtualiter, quidquid cum illo est necessario conexum; vnde multò magis datur consensus ad valorem sufficiens.

D d 2 QVAE.